

L'est en crisi

JOSEP OLIVER, catedràtic d'Economia aplicada de la UAB

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 3.03.09

La crisi de l'Est afegeix més complicació a la deteriorada situació econòmica europea. Els problemes que han emergit allà apareixen com els típics d'una crisi de divises, amb notables paral·lelismes amb la de l'Àsia de l'any 1997. El mecanisme és simple. El creixement atrau capitals de fora, i alhora llars i empreses s'endeuten en euros, francs suïssos o corones sueques atrets pels baixos tipus d'interès, cosa que va significar un nou estímul a l'avanç de l'activitat, que va reforçar les entrades de capital. A més, els sectors públics d'alguns d'aquests països van creure que havien entrat en una dilatada època de prosperitat, de manera que van anar generant quantiosos dèficits públics. En síntesi, el dèficit exterior de Bulgària va superar el -22% del PIB el 2008, mentre que Romania, Lituània, Estònia o Letònia tenien valors per sobre del -10%.

En aquestes condicions, les sortides de capital han generat importants depreciacions (les monedes de Polònia, Hongria i Txèquia han caigut, respecte de l'euro i des de l'estiu del 2008, un 48%, un 30% i un 21%, respectivament), amb tot el que això implica d'augment en el deute de consumidors i empreses. En aquells països amb tipus de canvi fixats en l'euro (com els bàltics) la defensa d'aquesta paritat està reduint les seves reserves.

El boom del seu endeutament exterior ha posat una pressió més gran sobre el sistema financer d'alguns països europeus, principals prestamistes dels països de l'est europeu, que ara es troben amb uns

actius que perden valor ràpidament i amb una concentració de risc molt elevada. Aquest és el cas, particularment, d'Àustria, on els bancs tenen préstecs en aquella àrea que equivalen al 80% del seu PIB, o de Bèlgica i Suècia, on el pes gira a l'entorn del 25% dels seus respectius PIB.

Per això, estiguem atents al que passi allà. La proposta d'Hongria (un pla de salvament de 180.000 milions d'euros per recapitalitzar el sistema financer d'aquests països) potser era excessiva, i no ha estat presa en consideració per la cimera de diumenge passat. Però la Unió Europea no pot oblidar el que s'hi juga allà, en especial els efectes per a nosaltres mateixos.